

JAKOBUS 4 : 12

Ds. D. Chr. Overduin

3 mei 1983

Jakobus 4 : 12

Schriftlezing : Jakobus 4 : 1 - 12

Zingen : Psalm 122 : 4
51 : 4
133 : 3

Jakobus 4

1 Vanwaar [komen] krijgen en vechterijen onder u? [Komen zij] niet hiervan, [namelijk] uit uw wellusten, die in uw leden strijd voeren?

2 Gij begeert, en hebt niet; gij benijdt en ijvert [naar dingen,] en kunt ze niet verkrijgen; gij vecht en voert krijg, doch gij hebt niet, omdat gij niet bidt.

3 Gij bidt, en gij ontvangt niet, omdat gij kwalijk bidt, opdat gij het in uw wellusten doorbrengen zoudt.

4 Overspelers en overspeleressen, weet gij niet, dat de vriendschap der wereld een vijandschap Gods is? Zo wie dan een vriend der wereld wil zijn, die wordt een vijand van God gesteld.

5 Of meent gij, dat de Schrift tevergeefs zegt: De Geest, Die in ons woont, heeft Die lust tot nijdigheid?

6 Ja, Hij geeft meerdere genade. Daarom zegt [de Schrift:] God wederstaat de hovaardigen, maar den nederigen geeft Hij genade.

7 Zo onderwerpt u dan Gode; wederstaat den duivel, en hij zal van u vlieden.

8 Naakt tot God, en Hij zal tot u genaken. Reinigt de handen, gij zondaars, en zuivert de harten, gij dubbelhartigen!

9 Gedraagt u als ellendigen, en treurt en weent; uw lachen worde veranderd in treuren, en [uw] blijdschap in bedroefdheid.

10 Vernedert u voor den Heere, en Hij zal u verhogen.

11 Broeders, spreekt niet kwalijk van elkander. Die van [zijn] broeder kwalijk spreekt en zijn broeder oordeelt, die spreekt kwalijk van de wet, en oordeelt de wet. Indien gij nu de wet oordeelt, zo zijt gij geen dader der wet, maar een rechter.

12 ***Er is een enig Wetgever, Die behouden kan en verderven. Doch wie zijt gij, die een anderen oordeelt?***

JAKOBUS 4 : 12

THEMA: DE KWADE STRIJD VAN HET VLEES

EN

DE GOEDE STRIJD DES GELOOFS

Verleden week hebben wij gehoord, onder andere, hoe de Heere spreekt. En dat het Woord van de Heere met macht is. En dat wij daarom niet kunnen spreken van voorwaarden, in die zin, dat wij aan bepaalde voorwaarden moeten of kunnen voldoen. Door tot God te naken, opdat Hij tot ons zou genaken. Of om onze handen te reinigen en dat Hij dan in gunst op ons zou neerzien.

Nee, hier wordt de onverbreekelijke eenheid getoond tussen deze zaken. Tussen geloof en bekering. Bekering en geloof. Hier wordt ons voorgesteld wat de Heere God zélf dóét. Dat Zijn spreken een ander spreken is dan ons menselijk spreken. En dat Hij de dingen die niet zijn, roept alsof zij waren. Zo doet Hij tot Zich naderen. Zo vervult Hij Zijn Woord. De ongerechte man verlate zijn boze werken en de goddeloze zijn gedachten en hij bekere zich tot de Heere zijn God, zo zal Hij Zich zijner ontfermen. En dat gebeurt. Gelukkig dat de Heere daar Zelf zorg voor draagt. En dat wij daar deelgenoot aan mogen zijn is een heel groot wonder. Want wij kunnen er niet doorheen zien. En van onszelf blijven wij hier of daar onherroepelijk steken.

Ja, ik was blij - ben blij, laat ik het zo zeggen - ik maakte zondag bekend dat mijn oom (*de jongste broer van zijn moeder, ds. Jan van der Vlies, Chr. Geref. Predikant te Driebergen*) op betrekkelijk toch vrij jonge leeftijd - 56 jaar - plotseling overleden was aan een hartverlamming. En ik weet nog goed, het was in 1970, ik woonde toen nog aan de Helmerslaan, dat ik met mijn vader daar naartoe ging. Naar de bevestiging. En dat we tegen elkaar zeiden: - vader vroeg aan mij: Wat denk jij daar nu van, jongen? - Ik zei - ik zei het een beetje cru - volgens mij is het een dikke werkverbodder. Wat we allemaal moesten doen en bidden voor de dominee en al die toestanden meer. Ik kon er geen touw aan vast knopen, maar ja Nou, zegt hij, dat vond ik eigenlijk toch ook wel. Maar dat staat de Heere nu niet in de weg hoor, want wij zijn allemaal van die dwaze schepselen. Wij zijn zo blind voor de genade. Daarom was ik zo blij toen ik vandaag hoorde - niet dat dat de grond is, maar dat geeft aan het geheel toch een ander licht, meer troost, meer bemoediging - van mijn ouders, die daar geweest waren: De laatste zondag dat hij sprak, hij zó vanuit het bankroet van het menselijk vermogen gesproken had, dat het in de gemeente merkbaar was, en zo uitsluitend bij die opstanding van Christus, dat daar nu de kwitantie gegeven is, alles betaald, de schuld uit het boek weggedaan, en zo ziet Hij geen van hunne zonden aan. Ja, dan zeg je: Wat is dat toch blij. Ja, mijn vader zegt: - die weet altijd wat te zeggen - Het is jammer dat een mens dan meestal gauw dood is, anders zou je er nog een poosje plezier van kunnen hebben. Maar goed, dat is natuurlijk ook wel zo, maar toch, dat is Gods weg en Gods leiding. Wat is het toch verblijdend

JAKOBUS 4 : 12

als een mens door de Heilige Geest en door het Woord overtuigd wordt dat onze rol uitgespeeld is. Dan kan je zeggen: Dat is hij pas in de dood. Inderdaad. Dat is waar. Wij zitten op de leerschool tot aan onze dood toe. Maar er is toch onderscheid. En het is een grote gave en genade als we vroeg van de Heere mogen leren: Genade alleen! Gunst alleen! Ontferming!

Want het is wat, eer toch een mens zijn akelige godsdienst kwijt raakt en dat hij eens een keer uitgeden en uitgejammerd komt en met al z'n bijvoeglijke woordjes van echt en waar en dit en dat een keer zien mag dat er maar Eén waarachtig, Eén echt en Eén waar is. Dat geeft de burger moed. Dan denk je, ja, het valt niet mee als je tien kinderen hebt, zes getrouwd geloof ik en vier thuis, geen kleintjes meer. Maar goed, dan ben je toch nog niet zo oud. Maar als je daar dan aan denkt, zo sterven in een ogenblik. Hij lag op bed, had nog lekker gegeten, maar was moe. Ik ga maar even naar bed. En toen zijn vrouw even kwam kijken toen zal het al wel gebeurd zijn geweest. Als je dan verlost mag zijn en gestorven in Hem die de opstanding en het leven is. Als dat nu de overhand mag hebben bij de achterblijvenden, dan kan er toch die glans zijn, die troost zijn: Wij treuren, maar niet als degenen die geen hoop hebben. God zegt het.

Kijk, daar kan je ook uit zien dat de Heere doorgaat. Wij denken soms, of van onszelf, of van een ander, hoe komt dat nu ooit terecht. De mens kan zo vastgeklonken zitten en vastgeroest in allerlei dingen dat je zegt: Er mag wel een springvloed komen om hem daar uit te halen. Maar de Heere zegt: Niet door kracht noch door geweld, maar door Mijn Geest zal het geschieden. En dan gebeurt het ook.

Ja, ik ben een sterk gevoelsmens - dat stem ik direct toe - maar als ik dat dan een ogenblik mag zien, dan ben ik - dat kan je natuurlijk niet altijd zeggen, ik weet dat er plaats is voor het verdriet, natuurlijk - zo blij, dan zie ik er opeens zo blij tegenaan. Dan denk ik: O, man, je hebt dertien jaar gepreekt en je bent aan het einde. En ik had net vanmorgen tegen mijn vrouw gezegd, toen ik de advertentie las: Je hebt het hart niet dat je, als ik plotseling weg ben, dat je dát boven mijn rouwadvertentie zet: De ijver van Uw huis heeft mij verteerd. Ik zeg: Denk erom dat je dat niet doet, hoor Tiny. Dat vind ik toch wel veel te erg. Want dan geloof ik dat er maar Eén is die Zich verteerd heeft in de dienst van de Heere.

Maar als je dan zo'n blijde boodschap hoort, dan zeg je: Ja, dat heeft nu die lieve Borg en Middelaar gedaan om zulke zondaren zalig te maken. En daar kan je dan echt blij mee zijn. Dan zeg je: Ja, verheugd van zorg ontslagen is hij, om Hem te roemen, Die alleen blijdschap geeft.

Dat neemt niet weg dat wij elkaar van harte mogen toewensen om toch in onze gezonde dagen er iets van te mogen beoefenen. Om werkelijk te leren zien en omhelzen waar het nu eigenlijk om gaat. Want je moet nooit vergeten, het meeste van ons is humbug, is niets waard, is allemaal niets waard. Het meeste van onze strijd, allemaal niets waard. Er is maar één ding van onuitsprekelijke waarde: Wat die Borg en Middelaar heeft gedaan. En om nu een oog des geloofs te krijgen op Hem.

Ja, ik heb verleden week verteld van Philpot, daar zat wel wat in, weet je wel, van die voorwaardelijke teksten in het Heilig Evangelie, dat hij zegt: Ja, och, tenslotte, Góð zegt het. En als Góð het zegt dan gebeurt het. Dan gebeurt het. Dan is het laagste plekje goed genoeg. Want wij kunnen niets. Wij zien niets en wij zijn ook niet geneigd om ons aan de Heere God te onderwerpen.

JAKOBUS 4 : 12

Ik laat dit gedeelte nu verder voor wat het is. Ik heb van alles niet even veel gezegd. Ik hoop dat dat niet zo erg is. Ik wilde vanavond namelijk dat laatste gedeelte met u overdenken.

De apostel gaat verder in de vermaning.

Hij zegt dat ze zich zullen gedragen als ellendigen en treuren en wenen. En dat hun lachen veranderd worde in treuren en hun blijdschap in bedroefdheid.

Dat is nogal wat. Gedraagt u als ellendigen.

Ja, treurt en weent. En Sara zei: De Heere heeft mij een lachen gemaakt. En de apostel Paulus heeft gezegd: Verblijd u; wederom zeg ik u: Verblijd u. Zijt blijde in de Heere. Verblijd u te allen tijd. De blijdschap, zingen we, zal het hart der vrome strelen. Als je in de Psalmen leest, daar is het zo duidelijk merkbaar, dat je daar het échte hebt. En weet je wat echt is? Wat de Heere doet! En dan zie je altijd in die Psalmen, de nood kan hoog en groot zijn, de tegenheden menigvuldig, de benauwdheden van het hart kunnen zich wijd uitstrekken, donkere wolken pakken zich samen. Maar telkens lees je: Hé, daar breekt de zon door. Zo onverwachts. Wat buigt gij u neder, o mijn ziel, en wat zijt gij onrustig in mij; hoop op God, want ik zal Hem nog loven. Dat kom je telkens tegen.

Dat is niet voor niets. Dat is om ons te bepalen bij het werk van God. Dat is daarom, opdat wij onze kant zouden wantrouwen. Net als bij mijn overgrootvader. Daar zaten ze bij elkaar, een paar mensen, zoals men dat vroeger wel gewend was. En die ene man, die daar kwam, zat altijd over z'n zonden en over z'n zonden. O, als jullie eens wisten, dit en dat. Toen zegt er één van de andere aanwezigen: Dominee, weet u wat ik zo gek vind, je hoort die man altijd maar, o m'n zonden, o m'n zonden. Maar hebt u nu ooit wel eens gehoord dat ze vergeven zijn? Ja, dat is waar. Kijk, daar schiet je niet veel mee op, met o m'n zonden. En zo schiet een mens ook niet zoveel op met al zijn klaagliederen, als dat van God er in gemist wordt. Want dan zeg je, nou ja, dan is er niets anders. Dan zou je bij wijze van spreken kunnen zeggen: Je kunt je hele leven, wat dat betreft, wel huilen. We kunnen het niet, maar als we nu recht konden zien wat voor zondaren wij zijn, dan had je altijd reden. Wat klaagt dan een levend mens, een iegelijk klage vanwege zijn zonden.

Dat zou dus gewoon zijn.

Maar weet je wat buitengewoon is? Als de Heere het hart verblijdt. En als de Heere de zondaren troost en Zijn wegen leert. Dat de Heere ze zich vrolijk doen beroemen in de Heere, met blijdschap uitgeleid en met vreugde voortgeleid. Zij zullen zingen van de wegen des Heeren.

En nu zegt deze Jakobus - het lijkt wel of die man iets voorstaat van: Waar wij ons hoofd krommen als een bieze en met somber gelaat. Terwijl de Meester toch heeft gezegd: Zalf uw gelaat. Als je vast, zalf uw gelaat, laat het van de mensen niet gezien worden. En de wijze man zegt: Laat uw kleding te allen tijde wit zijn en laat geen olie op uw hoofd ontbreken; en geniet het goede met de vrouw die gij liefhebt al de ijdele dagen welke God u geeft op de aarde; Hij geeft immers blijdschap en wetenschap, dien die goed is voor Zijn aangezicht. Ja, daar staat wat bij, hoor, die goed is voor Gods aangezicht. Maar wie is er nu goed? Die is goed, die gelooft in de Heere Jezus Christus en daarbij blijft, bij die genade. En anders is het niet goed. En dan geeft de Heere ook geen vrolijkheid en blijdschap.

JAKOBUS 4 : 12

Want het lijkt wel een soort tegenstelling met de schriftgegevens die ik u noem, maar het is toch niet zo.

Weet je waarom?

Kijk, dit was het funeste, dit was het akelige. Zij voerden oorlog met elkaar. Ze waren van moordzucht vervuld. Er was die strijd om mee te doen, om in de wereld betekenis te hebben, om de wereld een klein beetje op hun kant te krijgen. Kortom, die onrust van het vlees. En om dat te bereiken werden hun leden, dat is hun vlees, hun handen, hun ogen, hun oren, alles werd voor dat karretje gespannen, in de verkeerde zin, om die strijd voor het vlees te voeren, uit te voeren. En het ergste was, ondertussen roemden ze nog tegen de waarheid. Maar het is liegen, heeft Jakobus gezegd. Dat is liegen. Daar klopt iets niet. Als je zo verkeert in de gemeente van de Heere en voor het aangezicht van de Heere, hatelijk en elkander hatende. En dat er die boosheid en die tweedracht en die verbittering is. En om dan tegelijk jezelf nog aan te meten dat je vroom bent en bekeerd. Dat klopt niet. En dat bestraft de apostel hier.

Dan zegt hij: Jongens, jullie leven ver boven je stand, letterlijk ver boven je stand. Want jullie stand, dat hoor ik, is allerdroevigst. Het geloof lijkt in jullie mond wel te zijn een woord, zonder kracht, zonder invloed. Alles gaat gewoon door op de verkeerde weg. En dan tóch roemen! Dat is levensgevaarlijk, dat past niet. Daarom zegt hij: Er is alle reden om je te gedragen als een ellendige en om te treuren en te wenen. Er is alle reden om een potje te gaan huilen vanwege die ellendige situatie waarin je je bevindt. Het kon beter omgedraaid worden: Dat uw lachen verandere in treuren en uw blijdschap in bedroefdheid. Dat is dan toch een goede wens. Nee, een goede vermaning, die Jakobus hen geeft. Want dan komt de werkelijkheid voor de dag. Daar gaat het om.

Kijk, als je zegt: Een mens moet maar worden die hij is, dat is aan de ene kant waar en aan de andere kant af te bidden. Het is waar als het gaat over de ontdekking door de Heilige Geest en het Woord dat hij een ellendige zondaar is. Maar het is af te bidden in de zin dat hij nu in de praktijk van zijn leven eens werkelijk zich gaat uitleven zoals hij eigenlijk is. Dan is hij een gevleesde duivel. Dan is hij een boosdoener. Dan is er geen enkele rem meer.

Nu, hier gaat het die kant op. En nu zegt hij: Ja, gedraag je nu eens als ellendigen, die een dak boven z'n hoofd mist, die een vaderland mist, die de rust en de vrede mist. Want zo is het! Je zet je er wel overheen met een vroomheid in woorden, met een geloof van woorden, maar het is niet waar. Je zou je beter kunnen gedragen als ellendigen. Treuren en wenen.

Och, de apostel bedoelt hier niet om alles, je zou zeggen, de grond in te boren, want er is natuurlijk een groot verschil. Als je vanavond lekker gegeten hebt dan kan het wel zijn dat je blij geweest bent. Dat je je kinderen weer zag, dat je blij geweest bent. Dat je een meevallertje had, dat je blij geweest bent. Dat kan best. Maar het gaat hier tégen de ijdele roem van het vlees. Wat zit dat er bij een mens in. Al is alles tegen hem, en al openbaart hij zich op een wijze die aan alle kanten te veroordelen is, dan staat hij nog te roemen. Omdat hij niet kan aanvaarden en hij wil niet aanvaarden: Zoals het lichaam zonder geest dood is, zo is ook het geloof als het de werken niet heeft, bij zichzelf, dood. Het geloof is geen dood ding. Het geloof is, als het ware, een strijd in dit leven, altijd beweging. Het geloof is, zou je haast zeggen,

JAKOBUS 4 : 12

heel de dag met ons bezig. Het geloof grijpt ons bij onze kraag. Het geloof wijst ons op die trouw en goedheid van God en onze ontrouw. Het allerheiligst geloof doet erkennen voor het aangezicht van de Heere: Ik heb tegen U zwaar en altijd weer misdreven. En zodra die erkenning daar is, dat we dat geloof niet begraven, zoals hier, onder onze dode godsdienst, maar zodra dat geloof de ruimte heeft en werkzaam is, dan kan je er veilig van op aan dat de Heere zegt: Zalig die nu weent, want je zult toch lachen, je zult tóch verblijd worden.

Maar dat is nu juist het punt. Als een mens denkt dat hij beter is, dan heeft hij geen hulp nodig. Een mens die rechtvaardig is of gerechtvaardigd, in eigen oog, en wat voor ons misschien blijkt, of voor God blijkt, dat het een rechtvaardigen is met behoud van ons leven, daar is niets aan te doen. Ja, niets aan te doen, wij kunnen er niets aan doen. God wél! God doet dit er aan. God stuurt die pijl op ons af. God stuurt die boodschap tot ons hart. Dat kan de Heere gebruiken. Dat gebruikt de Heere ook. Dat geloof ik zeker. Dit Woord zal zijn kracht doen onder de mensen waar Jakobus aan schrijft. We hopen van allemaal. Dat ze het allemaal gehoord hebben. Maar verder, je begrijpt wel wat ik bedoel, als die pijl geen doel treft, dan is een mens een gezeten burger, een gezeten christen, alles is overgoten met een godsdienstige saus, maar de praktijk van het leven staat er radicaal tegenover.

En dan is het haast waar wat Kohlbrugge zegt: Waar Hij niet kan genezen, daar wil Hij ook niet wezen. En de Heere heeft nergens meer moeite en arbeid mee dan met onze eigengerechtigheid. En je voelt wel aan, zodra een mens zijn ongerechtigheid herkent, wordt alles anders. Dat kan hij niet, maar je begrijpt wel wat ik bedoel. Alleenlijk, ken uw ongerechtigheid, zegt de Heere, dat gij tegen Mij gezondigd hebt. Dat is een werk van God. Maar je zou zeggen, daar is wat aan te doen. Daar is álles aan te doen! Want daar heeft die trouwe Vader toch Zijn eigen Zoon toch niet gespaard, maar Hem overgegeven in de dood, ja in de dood des kruises. Maar zolang ik in die inbeelding verkeer, ik ben bekeerd, en ik doe wel verkeerde dingen, nu ja, natuurlijk, maar ja die zal iedereen wel doen, ik heb ook weer de goede dingen en ik heb ook weer die nieuwe mens, ja dat nieuwe deel. Dan sust een mens zichzelf in slaap. Hij geeft zichzelf gelijk. Hij dankt misschien de Heere God dat hij niet is zoals die andere mensen, maar hij is eigenlijk nog veel erger dan die andere mensen. Dat ziet hij niet. Hij zoekt geen hulp, want hij is al beter. Hij bidt niet om een kruimeltje geloof, want hij heeft al geloof. Hij vraagt niet om het kruis op zich te nemen en Hem vrolijk na te dragen. Nee, want dat doet hij al, denkt hij. Zo is een mens rijk en verrijkt en hij weet het NIET. Dat is erg! Gij weet NIET dat gij zijt, jammerlijk, arm, naakt en blind. Dat een mens dat dan niet weet, dat is erg. Dan zeg je: Ja, maar dat kan hij ook niet weten. Nou ja, dat kan hij ook niet weten, hij IS het! Maar hij gelooft het niet. En daarom is die pijl en dat werk van de Heilige Geest dáárop gericht: Kom op, van de Libanon af. Kom eens op, trek nu die vlag eens in en hang nu eens een andere vlag op, de witte vlag. Geloof nu eens dat Gods Woord waarachtig is, dat vlees en bloed het koninkrijk niet kunnen beërven en dat het bedenken des vleses vijandschap is tegen God. Klaag je nood aan de Heere. Vertel tegen de Heere hoe ongelukkig je bent. Dat je bij het minste of geringste beledigd bent of met wraakgedachten vervuld. Vertel het rustig aan de Heere. Of heb je niets te vertellen? Dat is niet best. Maar heb je dat te vertellen aan de levende God, dan komt die trouwe God te zeggen: Zing vrolijk, gij onvruchtbare, gij die niet gebaard

JAKOBUS 4 : 12

hebt, breek uit in gejuich; want de kinderen der eenzamen zijn meer dan de kinderen der getrouwden. Dan troost de Heere ons met die goede werken die God voorbereid heeft in Christus Jezus, opdat wij in dezelve zouden wandelen. Maar ja, als we rijk zijn in onszelf, dan geldt: Rijken heeft Hij ledig weggezonden, armen heeft Hij met goederen vervuld.

Zouden die mensen dan wel eens arm geweest zijn? Ja, zo praten alle godsdienstige mensen. Redeneren noem ik dat. Als je nu hier naar kijkt, naar het begin. Kijk daar nu eens naar, toen die mensen zo de ontdekking hebben gedaan, want het waren Joodse christenen, dat ze hun eigen Heere en Zaligmaker gekruisigd hadden, en dat ze ook de wonderlijke boodschap van de vergeving, van het nochtans, van de bekering hebben gehoord, en dat ze door Gods genade die boodschap hebben mogen omhelzen. En nu dit. Ja, je kunt wel begrijpen dat een mens zoiets zegt, want wij zijn geboren redenaars en conclusie-trekkers. Alleen, als je wat verder mag kijken, in je eigen hart, in je eigen leven, dan zeg je: Nee, laat ik dat maar niet vragen. Laat ik maar niet vragen: Ja, maar die mensen hebben toch vroeger zijn ze wel arm geweest, hoe kan het dan dat ze nu zo verrijkt zijn in zichzelf. Hoe kan dat nu? Dat zeg je dan niet. Want dan zeg je: O, ik heb met de genade zoveel afgedwaald, zoveel verkeerd gedaan, dat, ik durf het niet meer te zeggen, wat kan en wat niet kan. Dat durf ik niet te zeggen. Je hebt mensen die kunnen het precies met een schaarje knippen. Dát kan dan nog wel plaatsvinden, maar dát kan niet. Nee, dat durf ik niet te zeggen. Waar een mens terecht kan komen! In welke put een mens zelf kan kruipen! Dat is onbeschrijfelijk. Het kan best zijn dat alle mensen de schouders al over je ophalen en dat Gods volk zegt: Ik geloof niet dat er ooit in die man of in die vrouw een kruimeltje leven geweest is, want je maakt mij niet wijs dat het dan zus en zo. En dat leeft bij ons, hoor, dat stem ik direct toe. Maar door het voortgezet onderzoek van de Heilige Geest wie wijzelf zijn, gaat hij, wat dat betreft, hoe langer hoe meer zeggen: Ja, de hand op de mond, maar niet teveel zeggen. Het enige is, wanneer geloven wij nu dat wij zulke dwazen zijn, dat wij God en Zijn genade nog misbruiken.

Ik denk weer aan Kohlbrugge die ergens kwam, of aan het wandelen was, en toen aan zijn vriend vroeg of hij hem even een zetje wilde geven bij een boom, dat hij in die boom klom - dat deden wij als jongens ook, zó je handen, één voet erin en dan omhoog - en toen zei hij, toen hij er uitkwam - die vriend stond verbaasd te kijken - zo doen wij nu met de genade. Als God nu genade bewijst dan klimmen wij met die genade in de boom. Dan worden we dé man of dé vrouw. In plaats van om dan onder aan de voet van die boom te gaan zitten, om alleen bij die genade te leven, klimt een mens via die genade omhoog. Dat is mooi. Ja, het is niet mooi, maar ik bedoel, een goed voorbeeld.

Bij een andere man op huisbezoek ging hij midden op de tafel staan, zonder wat te zeggen en hij ging zo weer weg. Om te laten merken hoe de zaak er bij stond.

Dat is ons eigen!

En nu zegt die man door de Heilige Geest: Laat dat nu uit zijn, laat dat masker nu eens vallen en kom nu eens tot jezelf. En als je nu tot jezelf komt, dan zal de schrik je om je hart slaan. Dan zal je zeggen: O Heere, wat ben ik een grote schelm en een deugniet, een kwaaddoener. Maar dan gaat het precies goed. Dan komt de Heere ons vertellen dat Hij nu voor zulke zondaren in de wereld gekomen is om die zalig te

JAKOBUS 4 : 12

maken. En om bij zulke tollenaren in huis de maaltijd te gebruiken. Kijk dat! Vernedert u voor de Heere en Hij zal u verhogen, dat staat in de Spreuken, geloof ik. God wederstaat de hovaardigen, staat er, maar de nederigen geeft Hij genade. Dat is een aanhaling uit een andere vertaling, vernedert u voor de Heere. Dat wil zeggen: Mens, wordt nu eens mens. Wordt nu eens bekeerd-áf. En vraag nu eens aan de Heere: Heere, bekeer Gij mij tot U, dan zal ik bekeerd zijn; genees mij, zo zal ik genezen zijn. En je zult zien dat in die hof spruiten bloemen uit. In die hof strooit de Heere rijkelijk met Zijn gunst en genade. Wie is er dan te slecht, hij kere zich toch herwaarts, zegt die Opperste Wijsheid. Wie is er dan verstandeloos, komt herwaarts, zegt Hij. Maar waar ik de wijsheid in pacht heb, wend ik mij af van Hem die de Ware Wijsheid is. Vernedert u voor de Heere, en Hij zal u verhogen. Hij zal u verblijden in Zijn bedehuis. Als je de aanmatiging mag zien, waarin ik verkeer. De zelfoverschatting. Hij zal u verhogen. Hij zal u, hier bij de aanvang, volkomen verhogen. Als je sterft dan is het een eeuwige verhoging. Kan dat allemaal? Nu, dat kan omdat die trouwe Heere en Zaligmaker zo diep gebogen heeft, eer Hij verhoogd werd aan de rechterhand van de Vader, dat Hij de smarten van de dood van de hoon en de spot, de zelfontlediging heeft beoefend. Terwijl Hij rijk was. Wij niet. Wij komen eigenlijk al als armoedzaaiers ter wereld. Hij was rijk. En is om onzentwil arm geworden. Hij heeft de hemelse heerlijkheid verlaten om in ons vlees en bloed te wonen. En wij? Nou ja, wij hoeven alleen maar, zou je zeggen, ons boekje open te slaan en dan zie je het al: Het is nooit wat geweest, er is geen enkele reden om een medaille op te spelden of om wat ook. Want dat is gewoon de werkelijkheid. De mensen zeggen weleens: Ja, er kan niets bij. Nee, maar er IS ook niets bij. Als je denkt, er kán niets bij, dan kan dat nog betekenen, nu heb ik zo dit en ik heb zo dat. En zou dat nu allemaal niets te betekenen hebben? Maar er IS niets, leert de Heilige Geest ons. Er is niets. We hebben de Heere arbeid gemaakt met onze zonden. Nu komt die trouwe God bij die gezeten burgers - wat is Hij toch goed en groot - en Hij hoeft maar één woordje te spreken, een pijltje af te schieten dat ons in het hart raakt en daar gaat hij. Daar hoor je hem voor de Heere bekennen: Ontzondig mij met hysop, och Heere, ik ben zwart. Heere, ik heb tegen licht en beter weten in nog tegen U overtreden. Ik erken, ik kan me niet ontworstelen, want ik ben alzo verdorven dat ik de duivel en de zonde toegefallen ben. Maar nochthans - dat is nu het kinderlijke, zo'n mens kan misschien gelijk z'n bekering kwijt raken en al z'n godsdienstige spreken en boekjes, enz., maar er is iets in van het kind - Heere, bid ik van u om dat ene offer van Uw lieve Zoon.

Dat weet hij. Dat gelooft hij. Dat God zo, langs zulk een weg, hem uit de goot kan halen, hem oprichten, hem verblijden, zonder aanzien des persoons Zijnerzijds, alleen in het aanschouwen van de offerande van Zijn geliefde Zoon. Dat gelooft hij!

Al het andere is zo akelig en zo naar. De ene keer staan we te bidden dat een ander wel denkt: Wat is die Heere God toch een gierige vrek; Hij laat niets los; Hij zit met twee handen op de geldkist. Een andere keer wordt er gebeden dat je denkt: De Heere is erger dan de duivel; Die heeft niets anders op het oog dan de ondergang en de verwoesting en de vernietiging van de mensen; hoe Hij hem het beste kan treffen en martelen en noem maar op. Zo wordt er gebeden. Maar als de Heere een kind nu weer terug gaat leiden, dat is anders. Dan kan er geen één uit het verbond der werken en uit het Jeruzalem van beneden met zijn verstand bij, want die durft op

JAKOBUS 4 : 12

zijn beste ogenblikken dat nog niet te zeggen, wat een kind zegt; al is het een afgedwaald kind dat teruggebracht wordt. Dat durft hij niet. Dat kan hij niet. Dat lééft niet voor hem. Dan is het nog: Ach dit en ach dat; en als U nog eens ooit zus en ooit zo. Waar het nu een kind geldt, dan sta je verbaasd. Dat wil je ook graag altijd horen. Het hoeft niet, het kan ook niet, maar het is aangenaam om te horen: Heere, U hebt het Zelf gezegd; U hebt Uw eigen lieve Zoon gegeven en het is met mij wel heel erg, maar toch, U hebt het toch gezegd: Komt, laat ons samen richten; al waren je zonden zo afschuwelijk, Ik zal ze wassen.

Kijk, dat is altijd een geheim. Anders is er niet anders dan slaafse vreze, wettische dienstbaarheid, allerlei overtuigingen, waar een mens het vreselijk benauwd mee kan hebben. Maar als er nu niets bij is? Dan zeg ik, nou ... Mijn opa was een eigenaardige man, maar Mijn vader zat ook zo aan de tafel, vanwege de zorgen - geestelijke besognes, zeg ik. Toen zei opa: Gerrit, wat scheelt er aan? Och, ik voel me zo ongelukkig, o vader O joh, schei alsjeblijft uit! Steek een sigaar op en bedank de Heere vriendelijk dat je niet in hel ligt. Dat klinkt erg hard, maar er zit toch een gezonde kant in. De waarde waar wij zo in verstrikt zijn: Weg! Zo is de Heere: Hij zal u verhogen.

Wie waarlijk aan de Heere zijn nood klaagt, je hoeft het niet aan een ander te doen, en de Heere zegt: Ik zorg wel. En al ziet ge niets dan zand en strand, haast ziet ge er iets van Jezus hand. Zo is Hij. Hij laat nooit varen de werken Zijner handen.

Kijk, en dat is de blijdschap, daar begon ik ook mee en ik zeg: Wat doet dat de burger moed, als je dat ook merkt dat de Heere gewoon doorgaat. Dat de Heere doorgaat om ons bekend te maken: In Mij is al uw heil, uw eer, uw sterke rots, uw tegenweer. Want dan zegt die arme sloeber, dan zult U het voor mij ook in orde maken. Ja, U hébt het in orde gemaakt, maar dan zult U het ook in orde maken, dat ik leef en sterf op die enige Offerande eenmaal op Golgotha geschied.

Broeders, spreekt niet kwalijk van elkander.

Wat ik zojuist zei - ik haal dat niet telkens aan - behoort bij de goede strijd des geloofs. En nu maant de apostel nog verder tot die goede strijd des geloofs, om af te wijken van de kwade strijd van het vlees.

Broeders!

O, toch broeders? Ja, toch broeders. Het lijken geen broeders. Overspelers. Vrienden der wereld. Hartstochtelijke drijvers. Dweepers. Het lijken geen broeders. Ja, maar die broederschap berust niet op onze broederlijke gedragingen, maar die berust op de Oudste Broeder Christus. En nu pakt die Oudste Broeder die verkeerde broeders wel aan, maar daarom zegt Hij niet: Nu ben je geen broeders meer. Hij pakt ze wel aan. Hij zegt: Gij zijt Mijn vrienden, zo ge doet wat Ik u gebiedt. Maar Hij laat niet los. En daarom kan Jakobus dat ook niet, want Jakobus spreekt door de Geest van Christus. En dan is het net nou, je zou zeggen, het is een hele zware pil geweest, hoor, toen hij even die doopceel ging lichten, van vechten en krijgvoeren en moord en noem maar op. En dan zie je nu tegelijk die broederhand.

Broeders, nog wat. Ja, maar ik houd er aan vast, broeders hoor, zijn jullie.

Een hoop mensen durven het nog niet eens te zeggen omdat ze niet helemaal zeker weten of dat nu wel een broeder zal zijn. En die kunnen dat zo afkraken, weet je wel, dat broeders. Ik ben er zelf ook niet vrij van, want ik kan me herinneren - ik zal het

JAKOBUS 4 : 12

eerlijk opbiechten, misschien ontlast het mijn geweten - dat ik vroeger wel eens in bekendmakingen het over 'meneer' had of over 'mevrouw' en ook wel eens over 'broeder' en 'zuster'. En dan dacht ik: Ja, dat kan je toch zomaar niet zeggen van hem of van haar. Maar dat is allemaal vlees. Dat is vleselijk. Dat komt omdat je dan zelf nog een broeder bent en dan klopt het natuurlijk helemaal niet.

Maar, dit is anders. Broeders! Om Christus wil. Om het heilig Evangelie wil. Trouwens het gaat altijd op. Want als je je doopceel ligt dan kan je ook wel 'broeders' zeggen. Jakobus kent zichzelf ook een beetje. Hij is ook een broeder geweest. Hij was een broeder naar het vlees van de Heere Jezus. En daar lezen wij van: Want Zijn broeders geloofden ook niet in Hem. Daar is Jakobus bij geweest. Dus, 'broeders' gaat naar alle kanten op. Als je naar Adam kijkt, dan zijn we ook broeders, van dezelfde lap gescheurd.

In dat opzicht zou je dus zelfs in een algemene zin een mens nog aan kunnen spreken: Broeder. Of ben je geen zondaar? Hier worden zondaren aangesproken die verwaardigd werden te geloven in de Heere Jezus Christus en die ver van het pad zijn. Nou, dan vind ik dat gejangk wat je ook soms hoort: Tegenwoordig zeggen ze maar broeders en zusters Nee, dat vind ik helemaal ten onrechte. Dat is huilen met de wolven in het bos. Dat is niet recht. Dat moet kunnen lijden.

Broeder. Wil je wel geloven, dat is juist de grond van de vermaning. Als je eerst uit gaat maken dat die hele gemeente geen broeders en zusters zijn en je gaat er dan nog eens dik op in, van vermaningen en opdrachten en al die dingen meer. Dan zou ik zeggen, als hoorder: Ik ben toch geen familie van je? Waar haal je het recht vandaan om mij zo aan te spreken? Als ik opdrachten wil hebben dan ga ik wel naar mijn baas of weet ik wat of zoek ik thuiswerk. Maar, als je nu zegt: Broeder, ... even luisteren.

Begrijp je wat ik bedoel?

Ik bedoel dit. In zo'n godsdienst maaien we eerst de grond voor de vermaning weg. Want we zijn geen broeders en we zijn maar uitwendig en we zijn maar dit en En dan komen we met inwendige dingen, die alleen betrekking hebben op de broederschap! Voel je aan, daar zit iets in dat niet klopt. Een handige hoorder zal zeggen: Nee, ik heb hier niets te horen, niets te krijgen; nee, ik hoor niet bij de familie en ik ben niet verlegen om een moralisten-verhaaltje.

Och, ik zeg het misschien een beetje cru, maar ik bedoel het toch serieus, eerlijk. Dit snijdt hout, hè. Want als hij dat niet had gezegd, zou je zeggen, dan zou Jakobus zeggen, ja maar, dan zou ik me zo druk niet maken. Nee, dan zou ik maar één boodschap hebben: Die die Profeet Jezus Christus niet hoort, die zal uitgeroeid worden uit het midden van zijn volk, staat er in de Handelingen. Maar nu niet.

Broeders, luister nog eens even, je moet geen kwaad spreken van elkaar. Want die van zijn broeder kwaad spreekt en zijn broeder oordeelt, die spreekt kwalijk van de wét, en oordeelt de wét.

Wat?

Ja, kwaadspreken is iets anders dan de waarheid spreken. Hoewel je door de waarheid te spreken ook nog kwaad kan spreken. Het is er naar waaróm je het doet. Ik moet hierbij zeggen: Arglistig is het hart, ja dodelijk, wie zal het kennen.

Je kunt bijvoorbeeld in een situatie verkeren dat je bij iemand bent en die spreekt nogal goed van een ander. En jij kunt dat niet hebben. En dan zeg je: Ja, maar toch,

JAKOBUS 4 : 12

dat weet jij misschien niet, maarre ... zo en zo. O. En dan zeg je misschien de waarheid. Want jij weet dan misschien toevallig dat die of die persoon toch ook een grote duikel heeft gemaakt en in zonde gevallen is, of zo. Maar wat bedoel je daar nu mee? Welke noodzaak was er? Ja, ik weet wel, het is niet goed om zo vleselijk te praten: O, die man of die vrouw Dat is nooit goed. Maar ik bedoel nu echt dat kwalijk spreken vanuit onze kant. Daar deugt niets van. Kippen die elkaar doodpikken. Dat kan toch niet?

Nee. Broeders, spreekt niet kwalijk van elkaar.

Je mag de waarheid wel zeggen. Als je iets hebt, zeg het dan tegen elkaar. Ga dan naar elkaar toe, als je de vrijmoedigheid krijgt, want we hebben niet veel, hoor. Wij hebben niet veel. Het klinkt misschien een beetje laconiek, als ik zeg: Ja, we hebben niets. Maar het IS zo! Ik wil het eerlijk bekennen. Ik heb het meestal niet. Och, Heere, geef alstublieft dat ik daar of daar nu dat of dat zeggen mag, want dat is nodig, maar ik kan het niet. Zo is het nu met een mens.

Nu, die nu van zijn broeder kwaad spreekt - ik heb een keer aangehaald, bij het overdenken van deze stukken, mijn schoonmoeder. Mijn schoonmoeder was een nuchtere vrouw - het heeft een poosje geduurd eer we elkaar begrepen, maar later hield ik erg veel van haar. En ik weet nog dat ze bijna tot het einde, vooral die laatste fase van haar leven, dan was het niets meer, met haar stokje met Martin (*haar zoon*) in Waddinxveen in de kerk kwam. En dan heb ik weleens de neiging, spontaan, om haar een kus te geven. Dat was de laatste fase. Ze was al eerder erg ziek geweest. Maar zij had van die nuchtere dingen. Zij had niet veel godsdienst. Zij hield niet van al die bezoeken en dergelijke dingen meer. Maar dan kwamen er natuurlijk wel mensen en dan werd de doopceel van de één of ander gelicht. En dan kon ze zo leuk zeggen: Had die man of die vrouw dan hélemaal niets goeds? Hoe bedoel je? Nou ja, je hebt alleen maar ene klacht laten horen, dat hij niet deugt en hij doet dit en hij doet dat en zus en zo. Is er dan helemaal niets? Nou, geestelijk IS er ook niets, maar zo moet je het niet uitleggen. Je moet het nu gewoon even in de praktische zin van het leven opvatten. Ze wilde er mee zeggen: Nu heb ik niets anders gehoord dan minpunten. Is die man dan nooit aardig tegen zijn vrouw? Is hij elke dag? Is hij altijd dronken? Is ...? Zo, op die manier, weet je wel. En ja, de kletsers keken dan wel eens een beetje bedenkelijk. Want wat moet je dan daar op zeggen? Eigenlijk zou je moeten zeggen: Ja, ik doe niet liever dan de vuile was buiten hangen van een ander. Maar dat kan je natuurlijk ook niet zeggen. Tenminste, dat wil je niet zeggen. Kijk, dat loopt vast. Dat is een goede tactiek, om te onthouden.

Mijn opoe Neeltje, die is allang dood, maar dat was een schat van een mens, die kreeg ook bezoek van een goeie bekeerde man, - en opoe Neeltje was nou niet zo'n toe-eigenend mens, maar niemand twijfelde eraan, en toen ze ging sterven was alles goed - die zei altijd, over wie het ook ging, over opoe of over een ander: Als het maar waar is! Daar zal het toch maar op aankomen, als het maar waar is. Een mens is toch zo'n bedrieger van zichzelf en zo'n inbeelding, nabijkomende werk. Het was lange tijd zo gegaan totdat opoe Neeltje de sleutel had om antwoord te geven. En toen zat hij te vertellen. Wat hij beleefd had, enz. En toen begon opoe: Ja man, als het maar waar is. Weer een stukje vertellen. Ja, als het maar waar is. Joh, dat nabijkomende werk dat kan toch zover Die man werd steeds bozer. Met de vuist op de tafel, want dat moest waar zijn. Begrijp je. Ik weet niet hoe het afgelopen is.

JAKOBUS 4 : 12

Laten we hopen dat die man dat een klein beetje aangevoeld heeft en op die manier er iets van geleerd heeft.

Maar die van zijn broeder kwaad spreekt en zijn broeder oordeelt - zeker als het niet waar is - die spreekt kwaad van de wet.

De wet zegt: Gij zult uw naaste lief hebben als uzelf. Oordeelt de wet ook iemand, tenzij zij hem gehoord heeft? Het moet toch waar zijn? En als het waar is dan moet je niet met elkaar over een ánder kwaadspreken en oordelen. Dan ga je bóven de wet staan. Dan val jij niet meer onder het oefenterrein van de wet. Daarom is het zo nodig, laat die zin ons bij blijven: Wij hebben God op 't hoogst misdaan! Er staat niet een heilige naast een zondaar, maar twee zondaren! Ook als je elkaar vermaant. Ik vind dat altijd één van de moeilijkste dingen, om dat weg te nemen, het idee van: O, dat is een ouderling, dat is de dominee, dat is ... ja die Nee, twee zondaren! Die ALLEBEI staan onder het oordeel van God, onder de tucht van Zijn heilige wet. Er is niets walgelijker als iemand zich verbeeldt de wet in eigen persoon te zijn. En, als die wet in eigen persoon, een ander te oordelen en te veroordelen en kwaad te spreken. Want dan staan we eigenlijk boven de wet. Dan zijn wij bezig om de wet te oordelen. Nou, dat is toch heel iets ergs. Want dan ben je geen dáder der wet, maar dan ben je eigenlijk, al was je je dat misschien niet bewust, een oordeler van de wet. De wet is jou dan te min. Je zult zelf wel zeggen hoe het is en hoe het moet. Ja, die zonde zit er ook bij een mens diep in. Bij ons allemaal. Ik weet wel, je mag een rechtvaardig oordeel oordelen, maar toch Een zondaar ontdekt vaak - jammer genoeg ontdekken we het vaak achteraf - dat hij zegt: Ja, daar komt nog vlees en wereld bij, ai help ons toch en maak ons vrij. Er zit altijd een stuk van een mens bij. Je kunt zomaar niet spreken van heilige toorn. Nee. Altijd komt er wat bij. En de toorn des mans werkt Gods gerechtigheid niet.

Er is één enig Wetgever.

Dat is God.

Dat staat in Jesaja. De Heere is onze Koning, de Heere is onze Wetgever.

Niet wij, maar Hij heeft de wet gegeven, Die kan behouden en verderven.

Hoe weet je dat?

Is dat een algemene uitspraak? Nee!

Dat betekent: Jullie weten van Golgotha. Jullie weten het Evangelie van onze Heere Jezus Christus. Die in de allerdiepste versmading is verzonken. Die weggestoten is uit Gods ogen in het verderf. Omdat Hij daar als Plaatsbekleder wilde staan in onze plaats. De straf kwam op Hem. O, daaruit kun je alleen weten van die ene Wetgever die kan verderven. Maar Die ook behoudt. Die Zijn Zoon heeft opgewekt om onze rechtvaardigmaking en Die ook zondaren behoudt. Dat is God in Christus. Die Zijn eigen Zoon niet gespaard heeft. Waarvan de apostel zegt dat er buiten Hem geen slachtoffer meer is voor de zonde. Die het bloed van dat testament onrein acht, daar is geen verwachting.

Daarom, wie zijt gij, wie ben ik, wie zijn wij, die anderen oordelen? Want waarin we anderen oordelen, oordelen we vaak onszelf en de wet. En Jezus heeft gezegd: Oordeelt niet, opdat gij niet geoordeeld worde. Laat los - dat betekent ook: Elkaar

JAKOBUS 4 : 12

loslaten, in de goede zin dan - en gij zult losgelaten worden. Wat ziet ge de splinter die in het oog van uw broeder is en de balk die in uw eigen oog is ziet gij niet? Zoudt gij niet eerst de balk die in uw oog is uitdoen, voordat gij aan de splinter in uws broeders oog begint?

Dit maant de kerk tot voorzichtigheid. Tot het zien op de Overste Herder en Voleinder des geloofs, Jezus, die het kruis heeft gedragen en de schande veracht. Die in het volle bewustzijn van Zijn zending kon zeggen: Heeft u niemand veroordeeld - ze durfden niet, ze hadden het wel gedaan, in hun harten - zo veroordeel Ik u ook niet. Ga heen, zondig niet meer.

Dat we dan, met het oog op zulk een Wetgever, Die behouden kan en verderven, onze reis mogen voortzetten. Wetende dat Zijn Naam is Heere der heren, Verlosser, van ouds af is Zijn Naam.

En wie zijn wij?

Minder dan niet en ijdelheid.

AMEN